vers VO OR vers

LEZING 13
64 MINUTEN

NUMERI

31-32

Gods oordeel over Midian en de keuze van tweeënhalve stam voor een erfdeel ten oosten van de Jordaan.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/numeri/31-32

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De moeite met een uitroeiingsoorlog	2 min	4
2	De dood als vonnis over alle mensen	3 min	5
3	Kindersterfte en het leven na de dood	3 min	6
4	Gods oordeel over een hele samenleving	2 min	8
5	Israëls oorlogen vergeleken met de jihad	5 min	9
6	Midians verwantschap en verleiding van Israël	3 min	11
7	De opdracht om wraak te nemen op Midian	3 min	12
8	Pinehas en de heilige voorwerpen in de strijd	2 min	14
9	Bileams dood en zijn onrechtvaardige leven	3 min	15
10	De vijf koningen van Midian en Sihon	2 min	17
11	De gevangenen en de boosheid van Mozes	2 min	18
12	Waarom jongens sterven en meisjes blijven leven	3 min	20
13	Slavinnen en bijvrouwen in Israël	3 min	21
14	Reiniging van de soldaten en de buit	2 min	22

15	De verdeling van de buit en de heffingen	4 min	24
16	Het gouden offer na een strijd zonder verliezen	2 min	27
17	Ruben en Gad willen ten oosten van de Jordaan	3 min	28
18	Hun landkeuze vergeleken met Lot en Kades	3 min	30
19	Mozes waarschuwt voor ontmoediging van Israël	2 min	33
20	Meestrijden als voorwaarde voor het erfdeel	4 min	35
21	De latere gevolgen van wonen in het Overjordaanse	2 min	37
22	De afspraak vastgelegd en Gods instemming	2 min	38
23	Het erfdeel en de steden van tweeënhalve stam	4 min	39
	Om verder te lezen		41

1

De moeite met een uitroeiingsoorlog

Ik denk dat een van de moeilijkste hoofdstukken in het boek Numeri, in elk geval moeilijk voor ons gevoel, hoofdstuk 31 is, het hoofdstuk waar we nu aan toe zijn. Het gaat over een oorlog, en er staan veel oorlogen in de Bijbel, maar dit is een van die oorlogen waar wij bijzonder veel moeite mee hebben, omdat het een heilige oorlog is. Het is een uitroeiingsoorlog.

Velen van ons, vooral degenen die de luxe hebben gehad om hun hele leven in een land te wonen waar vrede heerst, hebben oorlog nooit echt meegemaakt. We kennen het alleen als iets waarover we lezen of wat we op televisie zien gebeuren in een ander deel van de wereld, en wat we het grootste deel van de tijd kunnen vergeten. Die luxe hebben we gehad. Alleen al de gedachte aan oorlog staat ons tegen. Maar we begrijpen wel dat sommige oorlogen te rechtvaardigen leken. Meestal denken we dan aan de oorlog die onze vaders in de Tweede Wereldoorlog tegen de nazi's hebben gevoerd. Dat moet wel een gerechtvaardigde oorlog zijn geweest, vinden we. Hitler was zo'n monster, en hij moest worden tegengehouden.

Maar moderne oorlogen worden, in elk geval van onze kant, gevoerd met de bedoeling bepaalde morele beginselen in acht te nemen. Vooral het streven om mensen die niet meevechten zo veel mogelijk te ontzien. Dat maakt het voor ons iets gemakkelijker te aanvaarden wanneer we zeggen: 'Nou, we moesten wel oorlog voeren. Er zijn veel mensen gedood, maar oorlog is een hel.' Maar met deze uitroeiingsoorlogen hebben we meer moeite, omdat zelfs vrouwen en kinderen opzettelijk worden gedood, niet per ongeluk. Dat lijkt ons gewoon op geen enkele manier moreel te zijn.

2

De dood als vonnis over alle mensen

Maar er zijn dingen die we in gedachten moeten houden. Een daarvan is dat God Degene is Die over elke man en elke vrouw en elk kind het doodvonnis heeft uitgesproken. Elk kind dat in een oorlog sterft, zou op een andere manier sterven als het niet in die oorlog stierf. Misschien niet dat jaar, misschien niet in dat decennium, maar het zou sterven. De dood maakt alle mensen gelijk, en dat is wat Salomo in Prediker opmerkte.

> De wijze heeft ogen in zijn hoofd, maar de dwaas wandelt in de duisternis. Toen merkte ik ook dat één lot hen allen treft. Toen zei ik in mijn hart: Zoals het lot van de dwaas ook mijzelf treft, waarom ben ik dan toen zo bovenmate wijs geweest? Ik sprak in mijn hart: Ook dat was vluchtig. Er is immers voor eeuwig niet meer herinnering aan een wijze dan aan een dwaas. Wat er nu is, wordt in de dagen die komen, allemaal vergeten. Hoe sterft de wijze met de dwaas?
>
> PREDIKER 2:14-16

Het maakt niet uit wat je in het leven bent; je bereikt altijd het einde ervan, en dan sterf je.

Sommige mensen sterven als baby. Sommigen sterven als oude mensen, maar sterven als oude persoon heeft echt niet meer voordeel dan sterven als baby, als je op hoge leeftijd sterft zonder op de dood voorbereid te zijn. Uiteindelijk gaat het erom wat er gebeurt nadat je sterft. Daarin is niet alles voor iedereen hetzelfde. Iedereen sterft. Als er een vliegtuig neerstort en iedereen aan boord sterft, zijn daar goede mensen en slechte mensen bij, oude mensen en jonge mensen. Het is gewoon massale sterfte. We denken: ‘O, wat een tragedie is dat.’ Maar het is geen ongehoorde tragedie. Het gebeurt voortdurend.

Sommigen zeggen misschien: ‘Hoe kan God zoiets laten gebeuren? Waarom zou God toelaten dat er een tsunami komt, of iets dergelijks, die mannen, vrouwen en kinderen wegvaagt?’ God legt ons niet altijd uit waarom Hij een bepaalde ramp laat gebeuren en mensen laat sterven. Maar we hebben wel een algemeen antwoord op de vraag waarom al die mensen sterven en waarom wij sterven — waarom wij zullen sterven en iedereen van wie we houden zal sterven. Mensen sterven vanwege de zonde.

> Want het loon van de zonde is de dood, maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.
>
> ROMEINEN 6:23

We zijn allemaal zondaars. We zullen allemaal sterven.

Of we nu als baby sterven of op 95-jarige leeftijd, daarna maakt het niet veel verschil. Als we eenmaal gestorven zijn, maakt het verschil of we erop voorbereid waren God te ontmoeten of niet. Een leven van 95 jaar tegenover een leven van 95 seconden of 95 minuten na de geboorte scheelt minder dan een eeuw. In de eeuwigheid is een eeuw maar een stipje. Als je eenmaal de eeuwigheid bent binnengegaan, zal het je niet meer uitmaken hoe lang je leven heeft geduurd. Je zult er geen spijt van hebben dat je jong of oud bent gestorven. Je zult er alleen spijt van hebben dat je onvoorbereid bent gestorven.

3

Kindersterfte en het leven na de dood

Vanuit een christelijk gezichtspunt moeten we dat in het juiste perspectief blijven zien. We denken zo werelds dat we het een grote tragedie vinden wanneer een kind sterft. Nou, het is een tragedie voor de ouders, als die in leven blijven en erom moeten rouwen. Het is een grote tragedie wanneer een kind sterft. Het is een grote tragedie wanneer wie dan ook sterft. Wanneer een oude man sterft, is dat een tragedie. De dood is een tragedie die ons allemaal heeft getroffen. Maar het is misschien een minder

grote tragedie wanneer een kind sterft dan wanneer een oude zondaar onbekeerd sterft. Vooral als God in Zijn hart een bijzondere plaats heeft voor baby's en kinderen, zoals Jezus zei:

> Maar Jezus zei: Laat de kinderen begaan en verhinder hen niet bij Mij te komen, want voor zodanigen is het Koninkrijk der hemelen.
>
> MATTHEÜS 19:14

Dat wil zeggen, als kinderen als het ware al voorbereid zijn om God te ontmoeten, omdat ze klein zijn, omdat ze jong zijn, omdat ze onschuldig zijn. Niet alle theologen zouden het daarmee eens zijn. Ik denk dat de Bijbel dat wel leert. Ik denk dat Jezus dat leerde, maar niet alle theologen zouden het daarmee eens zijn. Maar als het waar is, dan is het enige tragische aan de dood van een kind hetzelfde tragische als aan de dood van wie dan ook, op welk moment dan ook: dat de dood een tragedie is. Jezus huilde bij het graf van Lazarus omdat de dood tragisch is. Maar Hij heeft Lazarus ook uit de dood opgewekt, en Hij zal alle mensen uit de dood opwekken.

> en zij zullen eruitgaan: zij die het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, maar zij die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding ter verdoemenis.
>
> JOHANNES 5:29

Kinderen die sterven, zullen volgens mij worden opgewekt tot een opstanding ten leven. Diezelfde kinderen hadden, als ze niet gestorven waren en waren opgegroeid, uiteindelijk misschien afgoden aanbeden zoals hun ouders dat deden, de Midianieten en de Kanaänieten enzovoort. En dan waren ze bij hun dood veel minder voorbereid geweest om God te ontmoeten dan ze daadwerkelijk waren toen ze als kleine kinderen stierven.

Alles wat ik zojuist heb gezegd, zou kunnen klinken als een vernuftige rechtvaardiging van het ondenkbare. Genocide is ondenkbaar. Nou, het is niet ondenkbaar als God het afkondigt, want je zult sterven, en je zult precies zo sterven als God besluit dat je zult sterven. Je zult sterven omdat dat het vonnis is dat op ons allemaal rust. Of je jong of

oud sterft, zal Gods beslissing zijn. Kinderen sterven helaas aan kanker. Ze sterven door ongelukken. Ze sterven door misdrijven. Ze sterven voortdurend in oorlogen. Het is verdrietig. Maar het is vooral verdrietig voor hun ouders en voor de achterblijvers. Want als het kind na zijn dood inderdaad in Gods tegenwoordigheid is, heeft het er geen spijt van dat het op dat moment gestorven is in plaats van later in zijn leven. Hetzelfde geldt voor mensen die op welke leeftijd dan ook sterven.

4

Gods oordeel over een hele samenleving

In dit verhaal lezen we over het ombrengen van kinderen en vrouwen. Dat zijn twee groepen die we in de westerse beschaving van oudsher hebben proberen te vrijwaren van de verschrikkingen van oorlog. Natuurlijk nemen vrouwen tegenwoordig ook deel aan de strijd. Dat is nog tijdens mijn leven begonnen. Maar gedurende het grootste deel van de geschiedenis namen vrouwen niet deel aan de strijd, en kinderen zeker niet. Daarom heeft de ethiek van een christelijke samenleving er altijd naar gestreefd om mensen die niet aan de strijd deelnemen, onder wie vrouwen en kinderen, te blijven vrijwaren van oorlogsgeweld en hen daartegen te beschermen.

Maar in een heilige oorlog als deze besluit God dat in wezen een hele beschaving moet worden uitgeroeid. En het zal specifiek een oordeel zijn over het handelen van de vrouwen in die samenleving. Deze mensen werden niet gedood omdat ze aan de strijd deelnamen. Deze mensen werden gedood omdat God het doodvonnis over hen had uitgesproken en hun tijd gekomen was om te gaan. Dit is een oordeel van God over hun samenleving. Dat was het niet meer of minder dan toen God vuur en zwavel over Sodom en Gomorra liet komen. Ook daar stierven mannen, vrouwen en kinderen. Of de zondvloed in de dagen van Noach: ook daarin stierven mannen, vrouwen en kinderen.

Sterker nog, als er geen vuur en zwavel over Sodom en Gomorra was gekomen, als de zondvloed van Noach er niet was geweest en als de Israëlieten de Midianieten niet waren binnengevallen in hoofdstuk 31 van Numeri, dan zouden al die mensen inmiddels toch gestorven zijn. En dan zouden ze hun eeuwige lot tegemoet zijn

gegaan, net zoals dat in werkelijkheid is gebeurd. Want mannen, vrouwen en kinderen zullen allemaal sterven. Dat God kan besluiten dat het voor deze mannen, vrouwen en kinderen tijd is om nu te sterven, is Gods voorrecht.

Het wordt moeilijker wanneer Hij zegt: ‘En ze zullen sterven door de zwaarden van de Israëlieten.’ Want als we ons dat proberen voor te stellen, betekent dat dat we Israëlieten voor ons zien die daadwerkelijk vrouwen en kinderen neersteken en doden. We kunnen het ons nauwelijks voorstellen, we kunnen dat beeld in onze gedachten nauwelijks verdragen.

5

Israëls oorlogen vergeleken met de jihad

Trouwens, soms zeggen mensen dat deze oorlogen van Israël net zo waren als de jihad van de islam. En ze zeggen: ‘Waarom hebben jullie als christenen kritiek op de jihad, terwijl jullie geen kritiek hebben op Mozes en het volk Israël?’ Het is helemaal niet hetzelfde, het komt niet eens in de buurt. Om te beginnen moet de vraag gesteld worden of de god van de islam er evenveel aanspraak op kan maken geloofd te worden als de echte God, als de God van Mozes, of niet. Want de echte God heeft duidelijk het recht om te bepalen wanneer iemand sterft, vooral als iedereen verdient te sterven. Als we allemaal als zondaars geboren worden, als we allemaal verdienen te sterven, dan hoeft God Zijn handelen niet te rechtvaardigen wanneer Hij wie dan ook op welk moment dan ook wegneemt.

Elke ademteug die we nemen vanaf het moment dat we geboren worden tot de dag dat we sterven, is een ademteug die ons door de genade van God wordt gegeven, iets wat wij niet verdienen. God hoeft Zich niet te rechtvaardigen als Hij zegt: ‘Goed, het is jouw tijd, het is zijn tijd, het is hun tijd, het is haar tijd.’ Dat is Gods keuze. Mensen die de ware God aanbidden en kennen, weten dat dat waar is. De islam aanbidt een valse god, en een god die geen enkel bewijs heeft geleverd dat hij de ware God is. De God van Mozes daarentegen gaf telkens weer bewijs dat Hij de ware God is.

Maar meer nog: de oorlogen die de HEERE Israël opdroeg te voeren, zijn zelfs in beginsel niet vergelijkbaar met de oorlogen van Allah, want Allah eist in de Koran dat mensen zich tot de islam bekeren of sterven. Dat is niet hoe moderne moslims, afgezien van de radicalen, de leer van de Koran gewoonlijk voorstellen, maar zo begreep Mohammed het wel. Zo is Mekka een islamitische stad geworden: Mohammed en zijn soldaten trokken erheen, vielen de stad binnen en dwongen iedereen met het zwaard op de keel zich te bekeren. Vervolgens trokken ze vandaar verder en deden ze hetzelfde met de rest van de Arabische wereld.

Moderne verwesterde Arabieren, verwesterde moslims — we zouden zelfs kunnen zeggen: verchristelijkte moslims in de moderne wereld — stellen de aard van de jihad misschien anders voor. Maar ik denk dat Mohammed zelf die heel goed begreep. Hij is tenslotte degene die ons de Koran heeft gegeven, en hij geloofde er beslist in dat je mensen moest dwingen zich te bekeren of te sterven. Daar zijn geen parallellen mee in de oorlogen van de Joden. Zij dwongen niemand zich te bekeren. Ze gaven hun zelfs niet de keuze om zich te bekeren. Dit was eenvoudigweg een oordeel, en het trof maar een paar samenlevingen. Anders dan de islam, die de hele wereld wil dwingen zich tot de islam te bekeren of om te komen, probeerde de HEERE de Midianieten of de Kanaänieten niet te bekeren. Zij waren eenvoudigweg een samenleving waarvan de tijd voorbij was. Hun slechtheid was zo groot dat het tijd was om hen uit te roeien, zoals Sodom en Gomorra. Alleen zou het in dit geval gebeuren door zwaarden in plaats van door vuur uit de hemel.

Daarom is God volkomen gerechtvaardigd in wat Hij deed. Het is niet alsof Hij zegt: ‘Bekeer je of sterf.’ Het is gewoon: ‘Sterf.’ Het verbazingwekkende is dat God, hoewel Hij het doodvonnis over deze samenlevingen had uitgesproken, hun zelfs toestond zich te bekeren als ze dat wilden. Hij nodigde hen daar niet toe uit, maar Rachab bijvoorbeeld was een Kanaänitische vrouw die zou zijn gestorven. Toch werden zij en haar hele familie gered, omdat ze zonder uitnodiging van God besloten de kant van God te kiezen, en Hij spaarde hen.

We hebben het hier dus niet over oorlogen om samenlevingen te bekeren en mensen te bedreigen met: ‘Bekeer je tot onze godsdienst of sterf.’ De Joden hadden er niet eens belangstelling voor om mensen tot hun godsdienst te bekeren. Ze wilden gewoon afgezonderd blijven, op zichzelf. Ze wilden hun eigen land hebben, en dit was wat God

voor hen had bestemd om in bezit te nemen. Het kwam alleen zo uit dat het land dat Hij hun gaf, bewoond werd door mensen die God zat was en van wie het gedrag Hem zo had tegengestaan. Hij had al besloten dat het tijd was om hen uit te roeien. Het kwam gewoon goed uit dat de Israëlieten er waren om dat oordeel uit te voeren. Zo moeten we volgens mij kijken naar de oorlogen in Kanaän en naar de oorlog tegen Midian in dit geval.

6

Midians verwantschap en verleiding van Israël

De Midianieten waren geen Kanaänieten. De Midianieten waren in feite enigszins verwant aan Israël, al was het geen heel nauwe verwantschap. Ze stamden af van Abraham, maar niet via Izak of Ismaël. Ze stamden af van Abraham via Midian, een van de kinderen van Abraham bij Ketura. In die zin waren ze nauwer verwant aan Israël dan Moab en Ammon, volken die God Israël niet toestond aan te vallen vanwege hun nauwe verwantschap, en Edom. Maar hoewel de Midianieten in feite een soort broedervolk waren, gedroegen ze zich heel onbroederlijk.

We weten dat de Midianieten en de Moabieten in Numeri hoofdstuk 25 samen een plan tegen Israël hadden beraamd. Ze hadden hun vrouwen onder de Israëlieten gestuurd om hen seksueel te verleiden en hen tot de aanbidding van hun Midianitische en Moabitische goden te brengen, want de heidense goden werden in die tijd aanbeden door middel van seksuele rituelen. Geen van de grote wereldgodsdiensten vereert prostitutie tegenwoordig als een heilige taak van priesteressen. Maar de oude godsdiensten, vooral die van het Midden-Oosten en zelfs later die van de Grieken, hadden wel tempelprostituees. Dat waren de priesteressen. Ze gebruikten seksuele begeerte als middel om mensen tot de aanbidding van hun goden te brengen.

In Numeri hoofdstuk 25 kwamen de Moabitische en Midianitische vrouwen de mannen van Israël verleiden. Dat deden ze niet alleen omdat ze een feestje wilden vieren. Het was niet alleen omdat ze plezier wilden hebben of gewoon seks wilden hebben. Hiermee werden de mannen tot de aanbidding van Kamos of een andere Moabitische god gebracht. Er wordt niet genoemd welke god, maar de Moabieten

aanbaden wel Kamos. De Israëlieten werden dus niet alleen tot seksuele onzedelijkheid gebracht, maar tot seksuele onzedelijkheid die verbonden was met de aanbidding van een valse god.

Het was blijkbaar in feite een poging om cultische prostitutie in de tabernakel zelf in te voeren. Dat was wat er aan de hand was toen we in hoofdstuk 25 lazen dat Zimri, de zoon van Salu, Kozbi, de dochter van Zur, meenam de tent in, de tabernakel, en daar seks met haar begon te hebben. Pinehas, de zoon van de hogepriester, rende naar binnen en stootte een werpspies door hen beiden heen en spietste hen vast, als vlinders op een kaart. Daardoor kwam er een einde aan een soort plaag die 24.000 van de Joden van Israël had gedood, omdat God zo boos op hen was.

Maar Hij was nog niet klaar met Midian, want in hoofdstuk 25, vers 17, zei God tegen Mozes:

> Behandel de Midianieten als vijanden en versla hen. Want zij hebben u als vijanden behandeld, met hun listen, die zij listig tegen u beraamden, in het geval van Peor en in het geval van hun zuster Kozbi, de dochter van een leider van de Midianieten, die gedood is op de dag van de plaag, in het geval van Peor.
>
> NUMERI 25:17-18

Dat staat in hoofdstuk 25, vers 17 en 18.

7

De opdracht om wraak te nemen op Midian

We komen nu bij het gedeelte in hoofdstuk 31 waar ze beginnen te gehoorzamen aan dat gebod van God om Midian het leven zuur te maken. En het zal een verbazingwekkende oorlog worden. Voor zover we weten, is het de enige oorlog waarin Israël tegen een overweldigend grote strijdmacht vocht en geen enkele soldaat verloor. Gewoonlijk verloren de Israëlieten in de oorlogen, zelfs in die van Kanaän, wel een paar mannen. Maar in deze oorlog stuurden ze slechts 12.000 soldaten op een

overweldigend grotere strijdmacht af, minstens 100.000 Midianieten. De Midianieten waren minstens tien keer zo talrijk als de Israëlieten. Hoe weten we dat? Omdat er, nadat ze alle mannen en alle vrouwen die geen maagd waren hadden gedood, nog 32.000 maagdelijke vrouwen over waren. Die zouden beslist maar een klein deel van de hele bevolking uitmaken. Daarmee zou de totale bevolking van de Midianieten beslist op meer dan 100.000 uitkomen. Toch stuurt Israël slechts 12.000 soldaten op hen af, en ze verliezen er niet één. Het is een ongelooflijke overwinning. Maar dat komt doordat God hierin aan het werk was. God oordeelde de Midianieten. Bij deze gelegenheid oordeelde Hij Israël niet. Hij oordeelde Israël wel bij gelegenheden waarop Israël dat verdiende, maar deze keer oordeelt Hij hen niet. Hij oordeelt de Midianieten. Zo behaalden ze een ongelooflijke overwinning op een overweldigende tegenmacht.

Hoofdstuk 31 begint dan zo:

> De HEERE sprak tot Mozes: Neem voor de Israëlieten wraak op de Midianieten; daarna zult u met uw voorgeslacht verenigd worden.
>
> NUMERI 31:1-2

Omdat Mozes zal sterven, is deze wraak op het Midianitische volk voor wat er bij Baäl-Peor was gebeurd, het laatste waarin hij Israël zal leiden. Vervolgens krijgt Mozes te horen dat hij zal sterven.

> En Mozes sprak tot het volk: Laten er mannen uit uw midden zich voor de strijd toerusten, en zich tegen Midian keren om de wraak van de HEERE aan Midian te voltrekken.
>
> NUMERI 31:3

God had in vers 2 gezegd dat ze wraak zouden nemen voor Israël:

Neem voor de Israëlieten wraak op de Midjanieten.

Maar Mozes had geen ongelijk toen hij zei dat ze voor de HEERE wraak namen op de Midianieten. Israël was immers het volk van de HEERE, en Hij was beledigd door wat Israël met de Midianieten had gedaan.

Bedenk dat Israël hiervoor zijn oordeel al had ondergaan. Er waren 24.000 Israëlieten door een plaag omgekomen, en dat was nadat de leiders van het voorval bij Baäl-Peor waren opgehangen. Vervolgens werd Zimri met een speer doorstoken, samen met zijn minnares — zijn prostituee, eigenlijk. Israël had zijn oordeel voor dat voorval dus al ondergaan. Nu zouden de Midianieten het hunne ondergaan. Israël had Midian niet geprovoceerd. Israël had Moab niet geprovoceerd. Toch hadden Moab en Midian dit gedaan om Israël te verderven en te vernietigen. Daarom was dat de laatste fout die deze samenlevingen zouden maken.

Vers 4:

8

Pinehas en de heilige voorwerpen in de strijd

> Van alle stammen van Israël moet u er duizend per stam ten strijde laten trekken. Zo werden er uit de duizenden van Israël duizend per stam geleverd, twaalfduizend, toegerust voor de strijd. Mozes liet hen ten strijde trekken, duizend per stam, hen en Pinehas, de zoon van Eleazar, de priester, ten strijde, met de heilige voorwerpen en de trompetten voor het geschal in zijn hand.
>
> NUMERI 31:4-6

Voor het geval je dat de eerste twee keer dat het gezegd werd, had gemist.

De heilige voorwerpen is gewoonlijk een term die voor de inrichting van de tabernakel wordt gebruikt. Geleerden zijn het er niet helemaal over eens of de hele inrichting meeging, of dat de heilige voorwerpen op zoiets als de Urim en de Tummim slaan.

Maar de Urim en de Tummim zouden waarschijnlijk niet meegaan, omdat Eleazar, de hogepriester die ze had, niet meeging. Pinehas, zijn zoon, leidde het leger.

De priesters leidden gewoonlijk het leger niet. Pinehas ging daar niet heen als generaal of bevelhebber of strijder. Pinehas ging daarheen als vertegenwoordiger van God, meer als een bemoediging voor de troepen: Gods priester was onder hen. Priesters trokken gewoonlijk niet ten strijde, en in dit geval is het zelfs niet waarschijnlijk dat Pinehas ook maar gevochten heeft. Hij ging aan het hoofd van de stoet met de heilige voorwerpen.

Tot de heilige voorwerpen zou vrijwel zeker de ark van het verbond hebben behoord, mogelijk ook de andere inrichting van de tabernakel. Sommigen menen dat met de heilige voorwerpen de zilveren trompetten worden bedoeld die daar genoemd worden, de signaaltrompetten, en dat dat alles was wat ze meenamen. Maar op grond van de bewoording lijkt het mij het waarschijnlijkst dat ze de ark van het verbond meenamen en enkele andere voorwerpen uit de tabernakel. We weten dat dit gebeurde, want het wordt explicieter vermeld op een later moment in het boek 1 Samuel, eeuwen later, toen Israël tegen de Filistijnen optrok. Bij die gelegenheid namen de Filistijnen de ark zelfs buit, maar bij deze gelegenheid was God met Israël.

9

Bileams dood en zijn onrechtvaardige leven

> En zij streden tegen Midian zoals de HEERE Mozes geboden had; zij doodden al wie mannelijk was.
>
> NUMERI 31:7

Dat zouden alle volwassen mannen zijn. De jongens waren nog niet gedood.

> Behalve hen die door hen verslagen werden, doodden zij ook de koningen van Midian: Evi, Rekem, Zur, Hur en Reba, de vijf koningen van Midian; ook doodden zij Bileam, de zoon van Beor, met het zwaard.
>
> NUMERI 31:8

Dus Bileam was niet teruggegaan naar zijn woonplaats, hoewel ons aan het einde van hoofdstuk 24 wordt verteld dat hij daarheen was teruggegaan. De Engelse vertaling die ik hier gebruik, zegt ‘his place’, wat ook zijn verblijfplaats kan betekenen. Zijn woonplaats lag eigenlijk helemaal in Mesopotamië. Blijkbaar was hij teruggegaan naar zijn verblijfplaats in de omgeving, want Balak, de koning van Moab, had hem ingehuurd om vanuit Mesopotamië te komen, zo'n 580 kilometer van zijn huis, om het volk Israël te vervloeken. Blijkbaar was Bileam nog niet echt naar huis gegaan. Hij had gedaan wat hij van plan was te doen. En een van de dingen die hij van plan was te doen — en dat weten we omdat het ons in vers 16 verteld zal worden — was Balak de raad geven om dit voorval te veroorzaken. Hij moest deze vrouwen eropuit sturen om de mannen van Israël te verleiden, zodat God hen zou vervloeken. Alles wat we in hoofdstuk 22 tot en met 24 over Bileam lazen, deed hem een tamelijk fatsoenlijke man lijken. Maar hij verdiende de dood, omdat hij het brein was achter de afvalligheid en de orgie enzovoort die de Moabieten en de Midianieten over Israël hadden gebracht. Dus werd hij gedood. Het is treurig: in een van zijn spreuken zei hij:

> Wie heeft het stof van Jakob geteld, en het aantal, het vierde deel van Israël? Moge mijn ziel de dood van de oprechten sterven en mijn einde zijn als dat van hem.
>
> NUMERI 23:10

Nou, als je de dood van de rechtvaardigen wilt sterven, moet je het leven van een rechtvaardig mens leiden, en dat deed hij niet. Het Nieuwe Testament vertelt ons:

> Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bileam, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad.
>
> 2 PETRUS 2:15

En daarom stierf hij niet de dood van de rechtvaardigen. Die uitspraak waarin hij zei:

O, kon ik maar sterven zoals de rechtvaardigen, stond in hoofdstuk 23, vers 10. Maar Bileam stierf de dood van een goddeloos man.

10

De vijf koningen van Midian en Sihon

In datzelfde vers wordt gezegd dat er vijf koningen van Midian zijn gestorven. Een van hen is Zur. Hij was de vader van Kozbi, de vrouw die betrokken was bij het voorval met de werpspies. Zijn dochter was degene die Zimri en de stam Simeon tot deze cultische prostitutie in de tabernakel bracht. Haar vader, Zur, wordt hier genoemd als een van de koningen van Midian. Maar deze zelfde vijf mannen die hier worden genoemd, worden ook genoemd in Jozua 13:21, en daar worden ze vorsten van Sihon genoemd.

Sihon was de Amoritische koning van het gebied, die in een eerder hoofdstuk door Israël was verslagen. Sihon was er niet meer, maar deze mannen waren vorsten van hem geweest. De Engelse vertaling noemt hen ‘princes of Sihon’; ‘princes’ kan zowel vorsten als prinsen betekenen. Of dat betekent dat ze eenvoudigweg vorsten waren die onder zijn oppergezag dienden, of dat ze werkelijk zijn zonen waren, zonen van Sihon… Het zouden vorsten van hem kunnen zijn die hij over de Midianieten had aangesteld toen hij Midian veroverde. Het is moeilijk te zeggen, maar aangezien Kozbi een Midianitische vrouw wordt genoemd en geen Amoritische vrouw, was haar vader waarschijnlijk een Midianiet, geen Amoriet. Waarschijnlijk waren deze vijf koningen leiders van het Midianitische volk, die van Sihon een positie hadden gekregen toen hij hun opperheer in die streek was. Hij was inmiddels verdwenen. Nu zijn zij verdwenen.

Vers 9:

11

De gevangenen en de boosheid van Mozes

> Maar de Israëlieten voerden de vrouwen van Midian en hun kleine kinderen als gevangenen weg en roofden al hun dieren, al hun vee en al hun vermogen. Ook verbrandden zij al hun steden in hun woongebieden en al hun tentenkampen met vuur. Zij namen heel de buit en alles wat meegenomen kon worden aan mensen en aan dieren,
>
> NUMERI 31:9-11

‘Van mens en dier.’ Daar zouden natuurlijk ook slaven onder vallen.

Dat zou betekenen dat ze de vrouwen en de kinderen meenamen, en alle slaven die er waren. Maar waarschijnlijk alleen de slavinnen, aangezien ons wordt verteld dat ze alle mannen doodden. In de Engelse vertaling staat hier ‘man’, maar dat betekent hier eenvoudigweg ‘mens’. In feite gaat het om vrouwen en kinderen.

> en zij brachten de gevangenen en wat aan buit meegenomen was, bij Mozes, bij de priester Eleazar en bij de gemeenschap van de Israëlieten in het kamp, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, ter hoogte van Jericho. Mozes, de priester Eleazar en alle leiders van de gemeenschap gingen buiten het kamp, hun tegemoet. Mozes werd erg kwaad op de aanvoerders van het leger, de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd die van de krijgsdienst terugkwamen. En Mozes zei tegen hen: Hebt u alle vrouwen laten leven? Zie, zíj waren door de raad van Bileam voor de Israëlieten de aanleiding tot trouwbreuk tegen de HEERE, in het geval van Peor, waardoor de plaag kwam onder de gemeenschap van de HEERE. Nu dan, dood al wie mannelijk is onder de kleine kinderen, en dood elke vrouw die gemeenschap met een man heeft gehad door met een man te slapen. Maar laat alle kinderen van het vrouwelijk geslacht die nog geen gemeenschap gehad hebben door met een man te slapen, voor u in leven.
>
> NUMERI 31:12-18

12

Waarom jongens sterven en meisjes blijven leven

Dit is het gedeelte waar wij als moderne christenen, of zelfs alleen al als moderne mensen die door de westerse beschaving zijn gevormd, het moeilijkst enig begrip voor kunnen opbrengen. Het doden van de kleine kinderen, met inbegrip van kleine jongens — in feite ging het alleen om de kleine jongens. De kleine meisjes waren maagden, en zij werden in leven gelaten.

Veel mensen stellen dit voor als: 'O, ze lieten deze vrouwen in leven als seksslavinnen.' Dat is een nogal cynische kijk op de zaak. Ik vermoed dat degenen die dat denken, mensen zijn die dat zelf zouden doen. We schrijven de Israëlieten meestal motieven toe die we zelf misschien zouden hebben. Ik ga er niet van uit dat ze hen als seksslavinnen in leven lieten. Ze lieten hen gewoon als slavinnen in leven. Ze vormden geen bedreiging voor Israël, omdat ze vrouwelijk waren, en vrouwen waren geen krijgers. Ze waren niet schuldig aan wat er bij Baäl-Peor was gebeurd, omdat ze maagden waren. De schuldige vrouwen waren degenen die eropuit waren gegaan, met de mannen hadden geslapen en hen hadden verleid.

Wat de jonge jongens betreft, zou je kunnen zeggen: 'Maar zij zijn ook onschuldig.' Op dat moment moest Israël dan 30.000 kleine jongens uit Midian in zijn midden houden, van wie alle ouders dood waren. Moest Israël soms een Midianitisch weeshuis worden? Dat was niet wat God met Israël voor ogen had. Israël moest een volk zijn dat van de andere volken afgezonderd was. God had Israël niet doen ontstaan om een weeshuis voor Midianitische jongens te zijn. De ouders van deze jongens waren dood, en zijzelf zouden opgroeien tot Midianitische mannen. Als ze als Midianieten onder het dak van de Israëlieten opgroeiden, zou er midden in hun kamp een vijandelijke strijdmacht opgroeien. Dat was iets wat volgens Mozes voorkomen moest worden. Daarom moesten deze jongens met hun ouders meegaan, en mochten alleen de meisjes blijven leven, omdat zij militair gezien geen bedreiging vormden. Zijn sommigen van hen uiteindelijk bijvrouwen en vrouwen van de Israëlieten geworden? Waarschijnlijk. Waarschijnlijk gold dat voor sommigen van hen. Maar je moet er niet zomaar van uitgaan dat er staat:

Jullie houden ze voor jezelf.

We leven in zo'n afgestompte, oversekste cultuur, en mensen denken: 'O, ze hielden die kleine meisjes als hun seksslavinnen.'

Nou, als God mensen had toegestaan om zulke seksslavinnen te hebben en met kleine meisjes te slapen, en als deze mensen net zo verdorven waren als de moderne mensen die deze passage lezen en dat denken, dan is dat misschien wat ze deden. Maar dat staat er niet. Er staat niet: 'Houd hen als seksslavinnen.' Er staat alleen:

Laat ze leven. Dood ze niet; houd ze voor jezelf.

13

Slavinnen en bijvrouwen in Israël

Ze zouden worden grootgebracht om te koken en huizen schoon te maken en als slavinnen te dienen. En misschien zouden sommigen van hen, als ze hun meesters op die manier bevielen, hun vrouwen of bijvrouwen zijn geworden. Er waren vrouwen en bijvrouwen in Israël, en het is mogelijk dat sommige van deze meisjes dat werden. Maar hij zegt niet dat ze hen alleen maar moesten houden om hen als seksslavinnen bij de hand te hebben.

Zelfs een bijvrouw was niet per definitie een seksslavin. Een bijvrouw was, hoewel ze een slavin en een seksuele partner van haar meester was, een echtgenote. Een bijvrouw was een soort echtgenote. Er waren twee soorten echtgenotes: vrije vrouwen en slavinnen. Maar als echtgenotes brachten ze kinderen groot. Ze kregen kinderen en brachten kinderen groot voor hun mannen. Zoals we zien bij het gezin van Jakob: Rachel en Lea zijn vrije vrouwen, en Bilha en Zilpa zijn bijvrouwen, slavinnen die echtgenotes zijn. Ze kregen allemaal kinderen. Ze maakten allemaal deel uit van één groot gezin.

In onze samenleving kunnen we ons helemaal niet goed inleven in slavernij, maar het feit blijft dat een slavin die echtgenote was, niet hetzelfde was als een seksslavin. Een slavin die echtgenote was, was werkelijk een echtgenote en een moeder van kinderen in het gezin, en werd ook zo behandeld. Ze kreeg alleen geen volledige vrijheid, om

welke redenen dan ook. Misschien omdat de vrije echtgenotes niet wilden dat de bijvrouwen dezelfde status hadden als zij, of zoiets. Ik weet het niet. Die cultuur was heel anders dan de onze.

Maar dit zegt beslist niet alleen maar dat ze de kleine meisjes moesten houden en seks met hen moesten hebben. Toch lijkt bijna iedereen die kritiek heeft op dit hoofdstuk van het ergste uit te gaan, ook christenen die ik er kritiek op heb horen uiten. Ik neem aan dat dit mij iets vertelt over de mentaliteit van degene die de kritiek uit, omdat die ervan uitgaat: 'Nou, als ik daar was, zou ik dat vast met hen doen.' Als je dat niet denkt, waarom zou je dan vermoeden dat de Israëlieten dat in gedachten hadden? Het is duidelijk dat we onze eigen zonden projecteren op de gedachten van andere mensen.

Dit was een bijna volledige uitroeiing van de Midianitische bevolking, met als enige uitzondering dat de onschuldige jonge meisjes niet werden gedood. Ze werden in leven gehouden om te dienen, in plaats van slachtoffers te worden. Dat was iets wat God in het geval van de Kanaänieten niet eens toestond. Van de Kanaänieten mochten ze niemand in leven laten, maar in dit geval toonde God barmhartigheid aan de jonge, onschuldige meisjes.

14

Reiniging van de soldaten en de buit

Vers 19. Hij zegt tegen de soldaten:

> En u, sla uw kamp op buiten het kamp, zeven dagen lang. Ieder die een persoon gedood en ieder die een verslagene aangeraakt heeft, moet zich op de derde dag en op de zevende dag ontzondigen, u en uw gevangenen.
>
> NUMERI 31:19

Dat is de gebruikelijke procedure voor iedereen die een dood lichaam had aangeraakt. Dat hebben we eerder gezien. Je bent zeven dagen onrein. Op de derde dag word je besprenkeld met dit water waarin de as van een rode koe zit. Op de zevende dag

gebeurt hetzelfde, en dan ben je niet meer onrein. Dat was gewoon het gevolg van het in aanraking komen met dode lichamen. Al deze mensen die iemand hadden gedood of een dood lichaam hadden aangeraakt, moesten het gebruikelijke ritueel ondergaan.

> Ook moet u alle kleding, alle leren voorwerpen, alles wat van geitenhaar gemaakt is, en alle houten voorwerpen ontzondigen.
>
> NUMERI 31:20

Dat zou de buit zijn die ze hadden meegebracht, alle rijkdom en alle spullen.

> En de priester Eleazar zei tegen de krijgslieden die ten strijde getrokken waren: Dit is de wetsverordening die de HEERE Mozes geboden heeft. Alleen het goud, het zilver, het koper, het ijzer, het tin en het lood, elk ding dat vuurvast is, moet u door het vuur laten gaan, zodat het rein wordt; alleen moet het door het reinigingswater ontzondigd worden. Maar alles wat niet vuurvast is, moet u alleen door het water laten gaan. Ook moet u op de zevende dag uw kleren wassen, zodat u rein wordt; daarna mag u weer in het kamp komen.
>
> NUMERI 31:21-24

Dus alles wat ze uit Midian terugbrachten, moet als onrein worden beschouwd, omdat het een onrein volk was. Alles is verontreinigd, maar het kan gereinigd worden. Als het iets is wat niet vergaat — metalen — kan het door vuur worden gereinigd, naar alle waarschijnlijkheid door het om te smelten. Alles wat natuurlijk in het vuur zou verbranden, werd dan op een andere manier gereinigd, door het met water te wassen.

15

De verdeling van de buit en de heffingen

Vers 25:

> Verder sprak de HEERE tot Mozes: Neem het aantal op van wat meegenomen is aan gevangenen, aan mensen en aan dieren, u en de priester Eleazar en de familiehoofden van de gemeenschap. En verdeel wat meegenomen is, in twee helften, tussen hen die aan de strijd deelgenomen hebben, die met het leger uitgetrokken zijn, en heel de gemeenschap.
>
> NUMERI 31:25-27

Er waren dus 12.000 mannen die ten strijde trokken, en daarnaast waren er bijna 600.000 anderen die dat niet deden. Maar de helft van de buit werd aan de 12.000 mannen gegeven, omdat zij daadwerkelijk aan de oorlog hadden deelgenomen. De andere helft werd gegeven om onder de overige half miljoen of meer Israëlieten te verdelen. Natuurlijk kregen de Israëlieten die niet ten strijde waren getrokken een veel kleinere beloning, maar zij hadden ook de risico's niet gelopen.

> Daarna moet u de strijdbare mannen die met het leger uitgetrokken zijn, een heffing voor de HEERE opleggen, één op de vijfhonderd van de mensen, van de runderen, van de ezels en van de schapen. Van de voor hen bestemde helft moet u dat nemen en dat aan de priester Eleazar geven als een hefoffer voor de HEERE. Maar van de helft voor de Israëlieten moet u één gevangene op de vijftig nemen, van de mensen, van de runderen, van de ezels en van de schapen, van al de dieren, en ze aan de Levieten geven, die de taak ten behoeve van de tabernakel van de HEERE vervullen.
>
> NUMERI 31:28-30

De buit moest dus aan de Heere worden gewijd door een deel ervan aan de priesters te geven en een deel aan de Levieten. Het deel dat aan de priesters werd gegeven, werd genomen uit de helft van de strijders. En het deel dat aan de Levieten werd gegeven, werd genomen uit de helft die aan de gemeente was gegeven. De strijders moesten van elke 500 exemplaren die als buit waren meegebracht er één aan de priesters geven. En de Israëlieten moesten van elke 50 van hun exemplaren er één aan de Levieten geven.

> Mozes en de priester Eleazar deden zoals de HEERE Mozes geboden had. Wat meegenomen was, het overschot van de buit die het krijgsvolk geroofd had, waren zeshonderdvijfenzeventigduizend schapen, en tweeënzeventigduizend runderen, en eenenzestigduizend ezels; en mensen, namelijk vrouwen die nog geen gemeenschap hadden gehad door met een man te slapen, alles bij elkaar tweeëndertigduizend personen.
>
> NUMERI 31:31-35

Dus, zoals ik al zei, 32.000 maagden. Naar alle waarschijnlijkheid waren er meer vrouwen die geen maagd waren. En dan waren er nog de mannen. Je komt dus, zou ik zeggen, op minstens 120.000 Midianieten, zo niet meer, tegen wie Israël met 12.000 man optrok. Als die schatting klopt, stonden ze tegenover een overmacht van ongeveer tien tegen één. En toch zullen we zien dat er niet één Israëliet is gedood. Dat lezen we in vers 49.

Maar in vers 36 staat:

> De helft daarvan, namelijk het aandeel voor hen die met het leger uitgetrokken waren, was een aantal van driehonderdzevenendertigduizend vijfhonderd schapen. De heffing voor de HEERE van de schapen was zeshonderdvijfenzeventig schapen. En er waren zesendertigduizend runderen, en de heffing daarvan voor de HEERE was tweeënzeventig. En er waren dertigduizend vijfhonderd ezels, en de heffing daarvan voor de HEERE was eenenzestig. En er waren zestienduizend mensen, en de heffing daarvan voor de HEERE was tweeëndertig personen.
>
> NUMERI 31:36-40

Nu komen die 16.000 er blijkbaar nog bij, boven op de 32.000. Dus we hebben eigenlijk een groter aantal dan ik had berekend. We hebben het eerder over 48.000 maagden, want die 32.000 waren degenen die uit de ene helft kwamen die werd gegeven. En er waren er 16.000 die uit de andere helft van de buit kwamen.

> En Mozes gaf de schatting, het hefoffer voor de HEERE, aan de priester Eleazar, zoals de HEERE Mozes geboden had. En van de helft voor de Israëlieten, die Mozes van de mannen die gestreden hadden, afgescheiden had — de helft voor de gemeenschap bestond uit driehonderdzevenendertigduizend vijfhonderd schapen,
>
> NUMERI 31:41-43

En als je er belangstelling voor hebt, kun je de rest van de aantallen lezen.

16

Het gouden offer na een strijd zonder verliezen

Vers 48:

> Toen kwamen de aanvoerders van de duizenden van het leger, de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd, naar voren, bij Mozes. En zij zeiden tegen Mozes: Uw dienaren hebben het aantal opgenomen van de strijdbare mannen die onder ons bevel stonden; van ons ontbreekt niet één man.
>
> NUMERI 31:48-49

Niet één van onze mensen is gedood.

> Daarom zullen wij de HEERE een offergave brengen, ieder wat hij gevonden heeft: een gouden voorwerp, een ketting, een armband, een ring, een oorring of een halssieraad, om voor ons leven verzoening te doen voor het aangezicht van de HEERE.
>
> NUMERI 31:50

Dit waren natuurlijk de sieraden van de Midianieten die waren gedood.

> Mozes en de priester Eleazar namen het goud van hen aan, allemaal kunstig gemaakte voorwerpen. Al het goud van het hefoffer dat zij de HEERE brachten, van de bevelhebbers van duizend en de bevelhebbers van honderd, bedroeg zestienduizend zevenhonderdvijftig sikkel.
>
> NUMERI 31:51-52

Dat is zoiets als 450 Engelse pond, of iets in die orde.

Dat is een groot gewicht aan goud. Als je ooit hebt gezien hoe een ounce goud eruitziet, als je een gouden munt van een ounce vasthoudt, dan is die zwaarder dan hij eruitziet. Want goud heeft een grotere dichtheid dan bijna elk ander metaal dat we ooit in handen hebben. Het is zwaar voor zijn omvang, en dat is maar één ounce. Tegenwoordig is een ounce goud, hoeveel, 1.200 dollar waard, zoiets. Eén ounce, meer dan 1.000 dollar. Zestien ounce in een Engels pond, vierhonderd en zoveel Engelse pond goud. Ze hebben hier een grote rijkdom binnengehaald, en deze mannen geven die aan de Heere. Dat betekent dat ze die aan de tabernakel geven voor het onderhoud ervan.

Vers 53:

> De krijgslieden hadden ieder voor zichzelf het nodige geroofd. Zo namen Mozes en de priester Eleazar dat goud aan van de bevelhebbers van duizend en van honderd, en zij brachten het in de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de HEERE, tot gedachtenis voor de Israëlieten.
>
> NUMERI 31:53-54

17

Ruben en Gad willen ten oosten van de Jordaan

Nu hebben we in hoofdstuk 32 aanvankelijk twee stammen, waar zich uiteindelijk de helft van een derde stam bij aansluit, die hebben besloten dat dit gebied aan de oostkant van de Jordaan hun wel bevalt. Deze mensen bevonden zich op dat moment in de vlakten van Moab, aan de oostelijke oever van de Jordaan. Ze waren niet in het beloofde land. Ze waren niet in Kanaän. Ze waren nog niet overgestoken. Dat zouden ze met Jozua doen, nadat Mozes gestorven zou zijn. Op dit moment keken ze alleen maar over de rivier heen naar het beloofde land. De enige reden dat ze grondgebied aan de oostkant hadden verworven, was niet dat ze het wilden hebben of dat God het hun had beloofd, maar dat de mensen daar hen hadden aangevallen. Sihon en Og hadden hen aangevallen. Uit zelfverdediging had Israël tegen Sihon en Og gevochten, hen overwonnen en hun grondgebied ingenomen. Dus opeens heb je, nu ook de

Midianieten uit de weg zijn geruimd, dit hele gebied, dit hele oostelijke hoogland, aan de overkant van de Jordaan, gezien vanuit Israël. Het staat nu allemaal onder Joods gezag. Het staat allemaal onder het gezag van Israël.

Nu is het goed weideland, en Ruben en Gad waren twee van de stammen die om de een of andere reden meer vee hadden dan de andere. We weten niet waarom ze meer vee hadden dan de andere stammen. Misschien hechtten ze gewoon meer waarde aan hun vee en wilden ze zich op de veeteelt toeleggen, terwijl de andere stammen zich op andere bezigheden wilden gaan richten nadat ze het beloofde land waren binnengegaan. Maar deze twee stammen, en later de helft van de stam Manasse, besluiten dat dit weideland aan de oostkant van de Jordaan eigenlijk heel aantrekkelijk is voor mensen zoals zij, die veel vee hadden. Het was uitstekend land om vee te laten grazen. Dus komen ze naar Mozes met het verzoek of dit hun erfdeel mag worden. Het idee spreekt Mozes aanvankelijk niet aan, maar vervolgens komen ze door onderhandelingen tot iets wat voor Mozes aanvaardbaar is, zoals we zullen zien.

> Nu hadden de nakomelingen van Ruben veel vee; en de nakomelingen van Gad hadden geweldig veel vee. Zij bekeken het land Jaëzer en het land Gilead, en zie, die plaats was een geschikte plaats voor vee.
>
> NUMERI 32:1

Daar bevonden ze zich.

> Daarom kwamen de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben, en zeiden tegen Mozes en tegen de priester Eleazar en tegen de leiders van de gemeenschap: Ataroth, Dibon, Jaëzer, Nimra, Hesbon, Eleale, Sebam, Nebo, en Behon, het land dat de HEERE voor de gemeenschap van Israël verslagen heeft, is een geschikt land voor vee; en uw dienaren hebben vee. Verder zeiden zij: Indien wij genade in uw ogen gevonden hebben, laat dit land uw dienaren tot bezit gegeven worden; laat ons niet de Jordaan oversteken.
>
> NUMERI 32:2-5

18

Hun landkeuze vergeleken met Lot en Kades

Wat ze nu in wezen zeggen is: ‘Dit land is goed genoeg. Het land dat God ons heeft aangeboden, daar hebben we niet zo veel belangstelling voor.’ Ze gingen natuurlijk volledig af op wat hun ogen zagen, net zoals Lot had gedaan toen hij mocht kiezen naar welk deel van het land hij met zijn kudden zou gaan. Abram zei:

> Ligt heel het land niet voor je open? Scheid je toch van mij af: als jij naar links gaat, dan zal ik naar rechts gaan, en als jij naar rechts gaat, dan zal ik naar links gaan.
>
> GENESIS 13:9

Er staat dat Lot zag:

> En Lot sloeg de ogen op en zag dat heel de Jordaanvlakte rijk aan water was; voordat de HEERE Sodom en Gomorra te gronde gericht had, was zij in de richting van Zoar als de hof van de HEERE, als het land Egypte. Daarom koos Lot voor zichzelf heel de Jordaanvlakte en Lot trok naar het oosten; en zij werden van elkaar gescheiden.
>
> GENESIS 13:10-11

En dus koos hij dat land. Het bleek een slechte keuze voor Lot, want zijn keuze omvatte natuurlijk het gebied waar Sodom en Gomorra lagen. Hij werd helemaal die cultuur ingezogen en verloor daardoor zijn gezin en bijna zijn leven.

Ik denk dat de Rubenieten en de Gadieten, en uiteindelijk de helft van de stam van de Manassieten die zich hier bij hen aansloten, een slechte keuze maken. In sommige opzichten was het een keuze die als een belediging voor God kon worden gezien. God zei: ‘Ik heb een stuk land voor jullie.’ Zij zeiden: ‘Nee, we hebben geen belangstelling voor dat land. We willen dit land.’

In zekere zin leek dit op de opstand bij Kades-Barnea. Mozes vond in elk geval dat het daarop leek. Daar waren de verkenners teruggekomen en hadden gezegd:

> Zij vertelden het Mozes en zeiden: Wij zijn in dat land gekomen waarheen u ons gestuurd hebt, en werkelijk, het vloeit over van melk en honing, en dit is zijn vrucht. Het volk echter dat in dat land woont, is sterk, de steden zijn versterkt en heel groot, en ook hebben wij daar nakomelingen van Enak gezien.
>
> NUMERI 13:27-28

En daarmee zeiden ze eigenlijk: ‘We zijn hier beter af.’ Ze wezen het land Kanaän af, want hoewel ze niet zeiden dat de woestijn een geweldige plek was om te zijn, zeiden ze wel dat Kanaän een slechtere plek was om te zijn. In wat ze daarmee eigenlijk zeggen,

zie je hetzelfde principe. Ze zeggen: ‘Deze plek waar we nu zijn, die bevalt ons beter dan wat God ons aan de andere kant van de Jordaan heeft beloofd.’ Mozes zag dit als iets wat gevaarlijk dicht in de buurt kwam van dezelfde fout die het volk had gemaakt toen het 38 jaar eerder op grond van het verslag van de verkenners had geweigerd het land binnen te gaan.

19

Mozes waarschuwt voor ontmoediging van Israël

Mozes zei in vers 6 tegen de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben:

> Maar Mozes zei tegen de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben: Uw broeders zullen ten strijde trekken, en u wilt zelf hier blijven? Waarom zou u dan het hart van de Israëlieten onwillig maken om over te steken naar het land dat de HEERE hun gegeven heeft? Zo deden uw vaderen, toen ik hen van Kades-Barnea eropuit zond om dit land te bezien. Zij trokken op tot aan het dal Eskol, en bezagen het land, maar zij maakten het hart van de Israëlieten onwillig om naar het land te gaan dat de HEERE hun gegeven had. Op die dag ontbrandde de toorn van de HEERE, en Hij zwoer: De mannen die uit Egypte zijn vertrokken, van twintig jaar en daarboven, zullen het land niet zien dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb te geven! Want zij hebben er niet in volhard Mij na te volgen, behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, en Jozua, de zoon van Nun, want die hebben er wél in volhard de HEERE na te volgen. Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij liet hen veertig jaar in de woestijn rondzwerven, totdat de hele generatie die gedaan had wat slecht was in de ogen van de HEERE, omgekomen was.
>
> NUMERI 32:6-13

gaat Mozes verder,

> En zie, u bent opgestaan in de plaats van uw vaderen, een menigte van zondige mensen, om nog toe te doen aan de brandende toorn van de HEERE tegen Israël. Als u zich van achter Hem afkeert, zal Hij het volk nog langer in de woestijn achterlaten, en u zult heel dit volk te gronde richten.
>
> NUMERI 32:14-15

Mozes ziet het dus alsof ze zeggen: ‘Wij hebben geen belangstelling voor het beloofde land. Wij hebben belangstelling voor dit land.’ Dat verschilt niet veel van wat de verkenners zeiden: ‘Wij hebben er ook geen belangstelling voor om het beloofde land in te nemen.’ Als je deze mensen zover krijgt dat ze gaan denken: ‘Dit land hier, het land van de Amorieten, is eigenlijk goed genoeg voor ons. Waarom zouden we tegen de Kanaänieten gaan vechten om dat land daar?’, dan ga je het volk ontmoedigen om te doen wat God wil dat ze doen.

20

Meestrijden als voorwaarde voor het erfdeel

Maar de Rubenieten en de Gadieten hadden een tegenvoorstel. In vers 16:

> Toen naderden zij tot hem en zeiden: Wij zullen hier schaapskooien bouwen voor ons vee, en steden voor onze kinderen. Maar wijzelf zullen ons toerusten voor de strijd, ons voor de Israëlieten uit haasten, totdat wij hen op hun plaats gebracht hebben. Onze kleine kinderen echter zullen in de versterkte steden blijven vanwege de inwoners van het land. Wij zullen niet terugkeren naar onze huizen, voordat iedere Israëliet zijn erfelijk bezit ontvangen heeft. Wij zullen immers niet met hen aan de overzijde van de Jordaan, en verderop, erfelijk bezit ontvangen, want ons erfelijk bezit valt ons ten deel aan deze zijde van de Jordaan, waar de zon opkomt.
>
> NUMERI 32:16-19

Ze doen dus dit voorstel: ‘Wij weigeren niet om mee te gaan en ons samen met de rest van onze broeders aan gevaar bloot te stellen in de oorlogen in Kanaän. Wij zullen voor de anderen uit gaan. We hebben er geen bezwaar tegen om ons aandeel te leveren in de strijd om het land. Maar als alles voorbij is, als het land veiliggesteld is en er stukken land aan de stammen worden toegewezen, zouden wij graag naar deze kant terugkomen en dit als ons stuk land krijgen. We zullen hier zelfs nu meteen onderkomens voor ons vee enzovoort bouwen. We zullen onze kinderen samen met onze vrouwen in de versterkte steden onderbrengen. En wij mannen zullen met jullie meegaan en de veldslagen uitvechten tot we klaar zijn. Dan komen we hier terug.’

Dat klonk Mozes vrij redelijk in de oren, zo blijkt. Mozes zei tegen hen:

> Toen zei Mozes tegen hen: Als u deze zaak doen zult, als u uzelf voor het aangezicht van de HEERE voor de strijd zult toerusten, en elke man van u die toegerust is voor de strijd, de Jordaan zal oversteken voor het aangezicht van de HEERE, totdat Hij Zijn vijanden van voor Zijn aangezicht heeft verdreven, en het land voor het aangezicht van de HEERE onderworpen is, dan zult u terugkeren en onschuldig zijn voor de HEERE en voor Israël; en dit land zal u tot bezit zijn voor het aangezicht van de HEERE. Maar als u dit niet zo doet, zie, dan hebt u tegen de HEERE gezondigd; weet dan dat uw zonde u zal vinden!
>
> NUMERI 32:20-23

Daar komt die bekende uitdrukking vandaan.

> Bouw steden voor uw kleine kinderen en kooien voor uw schapen, en doe wat over uw lippen gekomen is.
>
> NUMERI 32:24

En de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben spraken tot Mozes en zeiden:

> Toen zeiden de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben tegen Mozes: Uw dienaren zullen doen zoals mijn heer gebiedt. Onze kleine kinderen, onze vrouwen, onze bezittingen en al ons vee zullen in de steden van Gilead blijven, maar uw dienaren zullen de Jordaan oversteken, ieder die toegerust is voor het aangezicht van de HEERE voor de strijd, zoals mijn heer gesproken heeft.
>
> NUMERI 32:25-27

In zekere zin zeggen ze: ‘Wij nemen dezelfde risico’s als al onze broeders. Daarom zijn we hier eigenlijk niet beter af dan anderen.’ Maar op één punt zijn ze wel beter af: ze nemen hun kinderen niet mee naar Kanaän, waar de oorlogen zullen plaatsvinden. Hun kinderen blijven op een veiligere plek achter, terwijl de andere stammen met hun hele gezin het oorlogsgebied in trekken.

Aan de andere kant zullen hun gezinnen hier aan de oostkant van de Jordaan achterblijven, zonder hun mannen om hen te beschermen. Vermoedelijk zouden er andere soorten gevaren zijn voor een gemeenschap van vrouwen en kinderen die zonder mannen achterblijft. Misschien zouden de oude mannen, die te oud waren om in de oorlog te vechten, bij hen blijven. Hun situatie zou niet precies gelijk zijn, maar het kwam dicht genoeg in de buurt.

21

De latere gevolgen van wonen in het Overjordaanse

Deze keuze van de Rubenieten en de Gadieten bleek uiteindelijk een heel slechte beslissing voor hen te zijn. Ze kwamen terecht in een deel van het land dat geen natuurlijke verdedigingslinies had. Kanaän had die wel. Het land dat God aan Israël gaf, had natuurlijke verdedigingslinies. Ze hadden de rivier de Jordaan aan de oostgrens. Ze hadden de Middellandse Zee aan de westgrens, en ze hadden nauwe doorgangen in het noorden en het zuiden waar mensen konden binnenvallen, maar die gemakkelijker te verdedigen waren.

Maar aan de kant van de Jordaan waar deze mensen waren, konden invallers uit elke richting komen en je zomaar onder de voet lopen. En dat gebeurde ook. De bevolking van Ruben slonk uiteindelijk tot bijna niets, en ook de bevolking van Gad en Manasse aan die kant van de rivier werd onder de voet gelopen en raakte verdorven.

Dit waren de mensen die veertienhonderd jaar later, in de tijd van Jezus, aan de overkant van de Jordaan woonden. De nakomelingen van deze mensen, de Rubenieten en de Gadieten, waren degenen die in het Overjordaanse woonden, waar Jezus naartoe ging en de demon uitdreef uit de man die tussen de graven woonde. En de Joodse

mensen daar vroegen Jezus om het gebied te verlaten. Het waren geen geestelijke mensen. Het waren mensen die zich alleen om hun vee bekommerden. Bedenk dat ze bij die gebeurtenis varkens als vee hielden. Ook dat was voor Joden een compromis. Ze vroegen Jezus om weg te gaan omdat hun vee was omgekomen doordat de demonen het de zee in dreven. De Rubenieten en Gadieten waren mensen die zich voornamelijk lieten leiden door hun economische belangen, door hun bedrijf, hun veehouderij. Ze waren de Heere niet echt erg trouw. Ze beseften niet dat als God hun een land aan de overkant van de Jordaan had beloofd, en God goed is, het land aan de overkant van de Jordaan dan een betere plek voor hen zou zijn om te wonen. In plaats daarvan gingen ze af op wat hun ogen zagen en maakten ze een keuze die uiteindelijk voor hen net zo slecht uitpakte als de keuze van Lot, toen hij op dezelfde gronden een soortgelijke keuze maakte.

22

De afspraak vastgelegd en Gods instemming

Vers 28:

> Toen gaf Mozes aangaande hen opdracht aan de priester Eleazar, aan Jozua, de zoon van Nun, en aan de familiehoofden van de stammen van de Israëlieten. En Mozes zei tegen hen: Als de nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben met u de Jordaan oversteken, ieder die voor de strijd toegerust is, voor het aangezicht van de HEERE, en het land voor u onderworpen is, dan zult u hun het land Gilead tot bezit geven. Maar als zij níet toegerust voor de strijd met u oversteken, dan moeten zij in uw midden in het land Kanaän bezit verwerven. De nakomelingen van Gad en de nakomelingen van Ruben antwoordden: Wat de HEERE tot uw dienaren gesproken heeft, dat zullen wij doen.
>
> NUMERI 32:28-31

We lezen niet dat Mozes hierover aanwijzingen van de HEERE kreeg. In gevallen zoals dat van de man die op de sabbat betrapt werd op het verzamelen van hout, toen ze moesten beslissen wat ze met hem moesten doen, of van de man die de Heere lasterde, staat er dat de man in bewaring werd gesteld. Ondertussen ging Mozes de Heere hierover raadplegen en ontving hij hierover een woord van de Heere. Over het algemeen ging Mozes apart om God over dingen te raadplegen. We lezen niet dat Mozes God hierover raadpleegde. Het lijkt erop dat Mozes zich eenvoudig door de Rubenieten en de Gadieten liet overtuigen om ermee in te stemmen, omdat ze uiteindelijk een verzoek deden dat misschien wel redelijk klonk. Maar de Rubenieten en de Gadieten zeggen in vers 31:

‘Dit is wat de Heere heeft gezegd.’ Dus misschien moeten we het zo opvatten. Misschien had Mozes de Heere geraadpleegd, of misschien namen ze dat gewoon aan. Hoe dan ook, het was geen goede keuze voor hen.

23

Het erfdeel en de steden van tweeënhalve stam

Vers 32:

> Wij zullen zelf toegerust voor de strijd oversteken naar het land Kanaän, voor het aangezicht van de HEERE, maar ons eigen erfelijk bezit zullen wij aan deze kant van de Jordaan hebben. Toen gaf Mozes aan hen, aan de nakomelingen van Gad, aan de nakomelingen van Ruben en aan de halve stam Manasse, de zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, de koning van de Amorieten, en het koninkrijk van Og, de koning van Basan, het land met de steden in hun gebieden, de steden van het land rondom.
>
> NUMERI 32:32-33

Dit is de eerste keer dat ze in dit samenwerkingsverband worden genoemd. Maar blijkbaar wilde de helft van de Manassieten, niet allemaal, hetzelfde doen, dus kregen ook zij daar toestemming voor. Hij gaf hun:

> [...] het koninkrijk van Sihon, de koning van de Amorieten, en het koninkrijk van Og, de koning van Basan, het land met de steden in hun gebieden, de steden van het land rondom. En de nakomelingen van Gad herbouwden Dibon, Ataroth, Aroër, Atroth-Sofan, Jaëzer, Jogbeha, Beth-Nimra en Beth-Haran, versterkte steden en schaapskooien. En de nakomelingen van Ruben herbouwden Hesbon, Eleale, Kirjathaïm, Nebo, en Baäl-Meon, waarvan zij de naam hadden veranderd, en Sibma; en zij gaven de steden die zij herbouwd hadden, andere namen.
>
> NUMERI 32:33-38

Want in de namen van de steden Nebo en Baäl-Meon kwamen allebei namen van heidense goden voor, dus werden hun namen veranderd.

De Engelse vertaling zegt hier ‘bouwden’, waar het Nederlandse citaat ‘herbouwden’ heeft. Het is niet waarschijnlijk dat ze die steden helemaal bouwden terwijl ze wachtten om Kanaän binnen te trekken. Ze lagen daar maar op de vlakten van Moab, wie weet hoelang, hooguit enkele maanden, waarschijnlijk weken. Het is niet waarschijnlijk dat ze al die steden bouwden in die paar dagen voordat ze de Jordaan overstaken. Waarschijnlijker is dat dit al bestaande steden waren, die nu door de veroveringen waren ontvolkt. Ze bouwden ze wel in die zin dat ze ze misschien aanpasten om er te kunnen wonen en ze nieuwe namen gaven. Ze bouwden bijvoorbeeld schaapskooien en dat soort dingen. Maar het is niet waarschijnlijk dat ze deze steden op dat moment helemaal van de grond af opbouwden. Tenzij het hier gaat over iets wat ze later deden, na de verovering, toen ze terugkwamen.

Vers 39:

> En de nakomelingen van Machir, de zoon van Manasse, gingen naar Gilead en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten die daar woonden. Zo gaf Mozes Gilead aan Machir, de zoon van Manasse, en hij woonde daarin. Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen en nam hun dorpen in, en hij noemde die de dorpen van Jaïr.
>
> NUMERI 32:39-41

Havoth Jaïr betekent steden van Jaïr.

> En Nobah ging heen en nam Kenath in, met de bijbehorende plaatsen, en noemde ze Nobah, naar zijn eigen naam.
>
> NUMERI 32:42

Deze verwijzingen naar Jaïr, de zoon van Manasse, en Machir, de zoon van Manasse, hebben betrekking op bepaalde takken van de stam Manasse. Ze worden blijkbaar genoemd omdat zij het deel van de stam Manasse vormen dat daar aan de oostgrens bleef. De rest van de stam Manasse deed dat niet. Zij trokken het land binnen en ontvingen samen met de rest van Israël een erfdeel in Kanaän. Maar dit verklaart hoe het kwam dat deze tweeënhalve stam aan de andere kant van de Jordaan terechtkwam. Hoewel het geen land was dat God aan Israël had beloofd, werd het wel land dat tot het bezit van Israël ging behoren. Dat was in elk geval tijdelijk, totdat deze mensen uiteindelijk door vreemdelingen werden overwonnen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Prediker 2:14-16
- Romeinen 6:23
- Mattheüs 19:14

- Johannes 5:29
- Numeri 25:17-18
- Numeri 31:1-2
- Numeri 31:3
- Numeri 31:4-6
- Numeri 31:7
- Numeri 31:8
- Numeri 23:10
- 2 Petrus 2:15
- Numeri 31:9-11
- Numeri 31:12-18
- Numeri 31:19
- Numeri 31:20
- Numeri 31:21-24
- Numeri 31:25-27
- Numeri 31:28-30
- Numeri 31:31-35
- Numeri 31:36-40
- Numeri 31:41-43
- Numeri 31:48-49
- Numeri 31:50
- Numeri 31:51-52
- Numeri 31:53-54
- Numeri 32:1
- Numeri 32:2-5
- Genesis 13:9
- Genesis 13:10-11
- Numeri 13:27-28
- Numeri 32:6-13
- Numeri 32:14-15
- Numeri 32:16-19
- Numeri 32:20-23
- Numeri 32:24
- Numeri 32:25-27

- Numeri 32:28-31
- Numeri 32:32-33
- Numeri 32:33-38
- Numeri 32:39-41
- Numeri 32:42

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.